

Uzasadnienie

Projekt zarządzenia stanowi wykonanie upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawartego w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody” i sporządza się go w celu:

- 1) uregulowania stanu prawnego rezerwatu.

Rezerwat został uznany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 25 sierpnia 1964 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. poz. 288). Tę formę ochrony przyrody wprowadzono do obrotu prawnego w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły na północno-wschodniej granicy naturalnego jej zasięgu. Zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody będąc aktem prawny wydany na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody (Dz. U. poz. 180, z późn. zm.) utraciło moc obowiązującą. Utrata mocy zarządzenia jest wynikiem kolejno wprowadzanych nowelizacji ustawy o ochronie przyrody. Wskazać przy tym należy również, że stan ten nie oznacza likwidacji rezerwatu, gdyż kolejne ustawy o ochronie przyrody oraz akty wykonawcze do tych ustaw podtrzymały jego byt;

- 2) dostosowania przebiegu granicy rezerwatu do obowiązującego podziału ewidencyjnego.

Punktem wyjścia przy określaniu granicy rezerwatu było zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 25 sierpnia 1964 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. poz. 288). Za rezerwat uznano obszar położony w granicach administracyjnych gminy Mrozy, oznaczony w planie urządzenia gospodarstwa leśnego na okres 1952-1961 r. jako oddziały 120, 121, 125 i 126. Według aktualnie obowiązującego podziału ewidencyjnego rezerwatu przyrody w jego skład wchodzi działki ewidencyjne numer 355, 357, 359, 361 oraz 362 z obrębu ewidencyjnego Rudka. Według planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Mińsk, obowiązującego od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r., w skład rezerwatu wchodzi oddział 80 pododdziały a, b, c, d, oddział 82 pododdziały a, b, c, oddział 84 pododdziały a, b, c, d, oddział 86 pododdziały a, b, c, d, oddział 87 pododdziały a, b, c, d, f, g, h. Przy takim stanie faktycznym granicę rezerwatu wyznacza linia będąca sumą obszaru tych działek ewidencyjnych i wydzieleń leśnych. W związku z tym, jako podstawę jej opracowania na potrzeby niniejszego projektu zarządzenia przyjęto granicę wydzieleń leśnych obowiązującą na dzień uznania rezerwatu przyrody i odniesiono ją do aktualnego podziału przestrzennego tego terenu. W oparciu o te dane określono współrzędne punktów załamania granicy w układzie państwowym, które zostały odniesione do aktualnie obowiązującego podziału ewidencyjnego.

W związku z powyższym, według aktualnie obowiązującego podziału przestrzennego struktura własnościowa rezerwatu nie jest złożona i w jego skład wchodzi wyłącznie grunty znajdujące się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe o łącznej powierzchni 128,44 ha, obliczonej w oparciu o poligon opisany współrzędnymi punktów załamania granicy, za pomocą oprogramowania QGIS 3.16.9.;

- 3) ustalenia rodzaju, typu i podtypu rezerwatu przyrody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzaju, typów i podtypów rezerwatów (Dz. U. poz. 533);
- 4) utworzenie otuliny rezerwatu.

Celowość wyznaczenia otuliny została wykazana na etapie sporządzania dokumentacji przyrodniczej na potrzeby ustanowienia planu ochrony rezerwatu. Pojęcie otuliny zostało wyjaśnione w art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym jest nią strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Zgodnie z tą ustawą, zagrożeniem zewnętrznym jest czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walorów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka, mający swoje źródło poza granicami obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej. Otulina odnosi się zarówno do zagospodarowania wprowadzanego miejscowymi planami zagospodarowania

przestrzennego, jak i do działalności realizowanej przy braku dokumentów planistycznych. Szczegółowa analiza zagospodarowania terenu wokół obiektu chronionego wskazuje na występowanie umiarkowanej presji antropogenicznej, która pośrednio wpływa na rezerwat i wymaga jego zabezpieczenia w postaci wyznaczenia otuliny o szerokości 500 m. Jest to konieczne ze względu na potencjalne zagrożenie wynikające z możliwości lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu, w przypadku ewentualnej zmiany zakresu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na położenie rezerwatu w otoczeniu terenów zurbanizowanych, takie zagrożenie jest realne. Potrzebę wyznaczenia otuliny dla rezerwatu wskazuje również sam Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gminy Mrozy dla sołectw: Mrozy, Kruki, Wola Paprotnia, Gójszcz, Wola Rafałowska, Rudka, Guzów, Jeruzal. Zgodnie z nim wokół rezerwatów przyrody plan wyznacza 500 m otulinę, na obszarze której obowiązują: zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska powodujących zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby, wód powierzchniowych i gruntowych ponad dopuszczalne normatywy. Wszelkie lokalizacje obiektów uciążliwych dopuszczalne są pod warunkiem zastosowania urządzeń i technologii ograniczających zanieczyszczenie środowiska oraz uzyskanie zgody Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego gminy Mrozy z 2015 r. odstąpiono od wyznaczenia otuliny. W związku z powyższym, kwestią przemawiającą za ustanowieniem otuliny rezerwatu, jest sposób sformułowania art. 13 ust. 3a i 3b ustawy o ochronie przyrody. Projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw, podlegają uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w części dotyczącej rezerwatu przyrody i jego otuliny. Projekty planów urządzenia lasu, uproszczonych planów urządzenia lasu i zadania z zakresu gospodarki leśnej podlegają uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w części dotyczącej otuliny rezerwatu. Przy tak ustalonym prawie, jeżeli tego rodzaju projekty nie odnoszą się one do otulin, to nie podlegają uzgodnieniu z regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska. Regionalny dyrektor ochrony środowiska uchwalając zatem akt prawny w sprawie rezerwatu z pominięciem otuliny, wyłącza się w tej materii z procesu uzgodnieniowego i co jest z tym związane, nie ma wpływu na zagospodarowanie terenu poza granicami rezerwatu. Można w tym miejscu wskazać dodatkowo, że rosnąca ekspansja na użytkowanie coraz to większych obszarów doprowadza do powstawania konfliktów na linii środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne, wymuszając tym konieczność tworzenia otulin form ochrony przyrody. Przekształcenia antropogeniczne stają się tym bardziej niebezpieczne, gdy zaczyna wykorzystywać się najatrakcyjniejsze, stosunkowo dobrze zachowane i mało przekształcone antropogenicznie zasoby przyrodnicze. Z tych też względów podjęto decyzję o wyznaczeniu obszaru graniczącego z rezerwatem o szerokości 500 m w celu zabezpieczenia tej formy ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z zagospodarowania przestrzennego i szeroko rozumianej działalności człowieka.

Projekt zarządzenia został przesłany do zaopiniowania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, który wskazał do niego następujące uwagi:

- 1) *należy ponownie przeanalizować przebieg granicy otuliny rezerwatu, dostosowując go do granic działek ewidencyjnych/wydziałek leśnych/naturalnych granic. W obecnym kształcie projekt przewiduje przebieg granicy otuliny w odległości 500 m od granicy rezerwatu, bez żadnego uzasadnienia takiego przebiegu. Co więcej propozycja otuliny przecina działki ewidencyjne i nie jest w żaden sposób dostosowana do uwarunkowań lokalnych. Od strony północnej wystarczające byłoby poprowadzenie granicy otuliny po granicy działki kolejowej, bez włączania terenu samej linii kolejowej i terenów na północ od tej linii. Z kolei od strony wschodniej wątpliwe jest włączenie do otuliny terenów zwartej zabudowy m. Mrozy. Kwestia ta wymaga poprawy.*

Ukształtowanie przestrzenne terenu stanowiącego otulinę będzie w przyszłości przeobrażeniem. Częstym następstwem tego zjawiska jest nieodwracalna utrata charakterystycznych elementów budujących krajobraz, jak np.: rowy, drogi itp. Z tych też względów, granicę otuliny rezerwatu opisuje się jako linię łamaną, której przebieg określany jest współrzędnymi poszczególnych punktów jej załamania. Współrzędne obliczane są w państwowym systemie odniesień przestrzennych tworzonym

przez układy współrzędnych płaskich prostokątnych oznaczony symbolem PL-1992. Przygotowany w tej formie materiał wyjściowy pozwala wydobyć dane umożliwiające z dużą dokładnością określić położenie otuliny, niezależnie od dokonanych zmian terenowych. Zmiana zagospodarowania przestrzennego jaką może być przesunięcie drogi czy też granic wydzielen leśnych, prowadziłyby do utraty czytelności przebiegu granicy otuliny rezerwatu opierającej się na tym elemencie przestrzennym. Dodatkowo opisany w ten sposób przebieg granicy jest na tyle dokładny i zawiera takie dane, że można na jego podstawie z odpowiednią precyzją określić jej położenie zarówno na mapie jak i bezpośrednio w terenie. Granica określona punktami załamania jest na chwilę obecną podstawowym opisem spełniającym wymagania nałożone przepisami. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę, w celu uczynienia granicy otuliny rezerwatu, dociągnięto jej punkty załamania do punktów załamania granic działek ewidencyjnych, prowadząc ją po ich obrysie. Jeżeli chodzi o włączenie zabudowy do otuliny, to obowiązujące przepisy nie sprzeciwiają się temu. Zabieg ten ma w głównej mierze utrzymać intensywność zagospodarowania na dotychczasowym poziomie;

- 2) *niezależnie od uwagi powyżej, należy poprawić wykaz współrzędnych punktów załamania granicy, ponieważ obecnie jest on sporządzony wadliwie – należy usunąć punkty 158 - 264, gdyż współrzędne te zostały powtórzone w części oznaczonej jako wyłączenie (skutkiem czego jest dodatkowa linia w poprzek otuliny – załącznik).*

Wygenerowano powtórnie punkty załamania granicy;

- 3) *podana w projekcie wartość powierzchni otuliny rezerwatu (531,72 ha) jest powierzchnią otuliny liczoną wraz z powierzchnią rezerwatu – wg naszych wyliczeń powierzchnia samej otuliny to: 403,28 ha.*

Przeliczono powtórnie powierzchnię otuliny.

- 4) *należy zmienić oznaczenie granicy rezerwatu – obecnie zastosowana symbolika powoduje nakładanie się znaczników i brak czytelności przebiegu granicy rezerwatu na niektórych odcinkach (przykłady w zał.).*

Zmieniono oznaczenie rezerwatu przyrody.

- 5) *należy rozważyć zasadność umieszczenia granic działek ewidencyjnych na załączniku mapowym obrazującym otulinę, skoro nie wskazuje się numerów tych działek, a jednocześnie oznaczenie działek zmniejsza czytelność mapy, zbyt dominują w stosunku do granicy otuliny (granice działek wręcz się zlewają).*

Odstąpiono od umieszczania na mapie oznaczenia działek ewidencyjnych. Pozostawiono ich granice, gdyż zgodnie z uwagą numer 1 Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska odniesienie przestrzenne zasięgu otuliny dostosowano do granic działek ewidencyjnych;

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego pismem z dnia 17 maja 2024 r. znak WP-II.0521.1.14.2024.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą żadnych dodatkowych skutków finansowych zarówno dla budżetu państwa jak i dla jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia nie będą miały wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE